

„Mezőgazdasági Világirodalom“

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ kiadványa

Az utóbbi évtizedekben, de mondhatnánk a századforduló óta az egész világon a szakterületek szinte minden ágában a tudományos kutatás óriási lendületet vett. Számítalan új kutatóintézet és egyetem létesült, de nemcsak a világ vezető nagy államaiban, hanem a kis államokban is megnyilvánul az a törekvés, hogy jónevű kutatóintézetekkel és jelentős tudományos eredményekkel rangot vívjának ki maguknak a világ népei között. Talán még fokozottabban jelentkezik ez a törekvés a gyarmati sorból a függetlenség felé törő népeknél, ahol a nemzeti függetlenség felé vezető úton gyakran első lépésként a kulturális függetlenség kivívása, a nemzeti kultúra és ebben a tudomány művelésének megteremtése szerepel.

A Szovjetunióban teljesen más alapokból kiindulva, de eredményében — a tudományos intézmények és kiadványok szaporodása terén — teljesen hasonló a helyzet. Itt a cári elnyomás alól felszabadult népek a Szovjetunió keretein belül találták meg, és érezték biztosítva kulturális fellendülésük, előrehaladásuk lehetőségét.

Az eredmény tehát az, hogy az egész világon hihetetlen mértékben megélné a tudományos élet, és következőképpen a tudományos közlemények, a szakfolyóiratok száma is áttekinthetetlen mértékűvé nőtt. Nem is beszélve a nyelvi nehézségekről, a tudományos kutatók és az egyetemi tanárok, továbbá a gyakorlati szakemberek, akik lépést akarnak tartani a rohamosan fejlődő tudományágukkal, illetve szakterületükkel, szinte leküzdhetetlen nehézségekkel találják szemben magukat. Ezen a nehézségeken segítettek, itt hoztak megoldást a hatalmas szervezettel működő referáló folyóiratok — például *Chemisches Zentralblatt* vagy *Biological Abstract* —, melyek egy-egy tágabb szakterületet felölve az összes hozzáférhető szakfolyóiratokban megjelent cikkek és szakkönyvek rövid tartalmán kívül a pontos bibliográfiai adatokat is közlik.

Kuriózumképpen megemlítem, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban megjelenő és ma már a 130. évfolyamában levő *Chemisches Zentralblatt* az 1958. évben 14 213 oldalon jelent meg, és hozzávetőleges számítás szerint több mint 70 000 a kémia tárgy körébe tartozó referátumot közölt különböző szakfolyóiratokból. Ezek a horebilis számok világosan bizonyítják, hogy

már a referátumok áttekintése is nagyobb időt vesz igénybe, mint ami a mi rohanó életünkben sokszor rendelkezésünkre áll. De nemcsak az áttekintésre fordított idő, hanem az így kaleidoszkópszerűen jelentkező kép is nehezé teszi a tájékozódást, a rendelkezésre álló adatok rendezését, összefüggő egységként való szemlélését. Újabb igényként, szükségletként jelentkezett tehát egy szűkebb szakterület, egy időszakra eső „termésének” egységes képen való összefoglalása, feldolgozása. Ilyenek az időszaki összefoglaló közlemények — „Annual Review”-ek, — melyek már számos szakterületre kiterjedően évenként vastkos kötetekben jelennek meg („Annual Review of Plant Physiology”, „Annual Review of Biochemistry” stb., „Fortschritte der Botanik” vagy „Advances in Enzymology”, azaz, ami bennünket ebben az esetben legjobban érdekel, az „Advances in Agronomy”).

Ezek az időszaki összefoglaló közlemények tehát egy-egy szakterület, pl. a mikrobiológia, növényélettan, vagy mezőgazdaság egy évrre vagy hosszabb időre eső tudományos eredményeit foglalják össze.

Nézzük meg mi a helyzet a magyar referáló irodalomban és itt is elsősorban a bennünket közelebből érintő mezőgazdasági dokumentáció terén.

A már 8. évfolyamban járó Agrárirodalmi Szemle, mely havonta jelenik meg, úgy látszik elérte végleges formáját. Kb. 1100 kül- és belföldi folyóiratot referál rendszeresen és bátran mondhatjuk, hogy mai formájában és szervezetében kiválóan szolgálja nemcsak a mezőgazdasági kutatást, de a tájékozódni kívánó gyakorlati szakembereket is.

Új kiadványként indult 1959-ben az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ szerkesztésében és kiadásában Mezőgazdasági Világirodalom címmel egy időszaki közleményeket tartalmazó folyóirat. Mint az előbbiekből kitétni, ez hazánkban nagy jelentőségű és hézagpótló munka. Egy-egy szűkebb szakterületről annak jelenlegi állását összefoglalva tájékoztatja az olvasót. Szerepe tehát mind a mezőgazdasági kutatók, mind a gyakorlati szakemberek munkájának megkönnyítésében jelentős. Jelen ismertetés írásakor már a harmadik füzet is megjelent. Tartalma változatos és aktuális, amit néhány kiragadott cím bizonyít a

legjobban. Például Kuthy Sándor összeállításában „A szerves trágyázás elvi kérdései a korszerű istállótrágyakezelés szempontjából” (1. szám) vagy a „Homokhasznosítás egyes kérdései” összefoglaló cím alatt 1. Stefanovits Pál: Homoktalajok mezőgazdasági földrajzi jellemzése, 2. Klimcs—Szmik Andor: Homoktalajok vízgazdálkodása és annak befolyásolása, 3. Terlandai Sándor és Láng István: Szálastakarmánytermesztés homokon, 4. Babos Imre: Homokfásítás, 5. Zombori János: Traktoros vontatás homokon (2. szám). Vagy például a 3. számban Nagymihály Ferenc: A növények táplálélem összetételének vizsgálata, mint a tápanyagszükséglet megállapításának egyik módszere stb. stb. Közül ezenkívül könyv- és folyóirat-cikk ismertetéseket is.

Ha az eddig megjelent köteteket értékelni akarjuk, akkor elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy az egyes ismertetések néhány kivételtől eltekintve (például „Hibridkukorica vetőmag előállítás”, vagy a „Homokhasznosítás egyes kérdései” stb. című cikkek) túl rövidek és túlságosan a részletkérdéseket ismertetők. A címek áttekintése igazolja ezt: pl. „Az Aranka-irtás nagyüzemi módszerei”, „Zöltség-félék permetező öntözése”, „A borstabilizálás új módszerei”, „A cukorrépa gépesített betakarítása” stb. Ezek a cikkek tartalmukat tekintve, de terjedelmük miatt is inkább egy általános jellegű mezőgazdasági folyóiratba kívánkoznak.

Ugyanez áll a könyvismertetésekre is. „Mezőgazdasági Világirodalom” igényes cím! Az olvasót a tartalmával szemben igényessé teszi.

Az átfogó és jó témakitűzésre kiváló példát az első számban találunk: „A termelőképeség vizsgálat állatfajonkénti helyzete” főcím alatt 1. „A ló teljesítőképeségének vizsgálata” Háromy Dezsőtől 2. „A szarvasmarha termelőképeségének vizsgálata” Horn Artúrtól, 3. „A sertés termelőképeségének vizsgálata” Kertész Ferenc és Ferenc Gézáttól 4. „A juh termelőképeségének vizsgálata” Mihálka Tibortól 5. „A baromfi termelőképeségének vizsgálata” Götz Ferenc-től jelent meg összefoglaló ismertetés. Ilyen és ehhez hasonló cikkeket várunk a mezőgazdaság minden ágából (pl. a takarmány tartósítás jelenlegi állása, a silókukoricatermesztés agrotechnikai, gépesítési, üzemszervezési kérdései, a talajvédelem és talajjavítás mai helyzete stb.) Úgy gondolom, hogy a címben közölt célkitűzés másra is kötelez. Arra, hogy ezek az összefoglalók a tárgyat valóban a világirodalom mai szintjén kimerítő, sőt közel teljes bibliográfia alapján tárgyalják.

Összefoglalva tehát fentieket, mondhatjuk tehát, hogy örömmel üdvözljük új lapársunkat, a „Mezőgazdasági Világirodalom”-at, mely hazánkban hézagpótló. Címe és célkitűzései alapján azonban olyan közleményeket szeretnénk benne látni, melyek a mezőgazdasági gyakorlat és kutatás aktuális problémái. Ezek azonban valóban a világirodalom lehető teljes felölelésével átfogó jellegűek legyenek.

WALGER JÁNOS

Érkezett: 1959. november 24.